

Коршук Т.Л.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний університет», викладач

Сленг та близькі до нього явища

Сленг вбирає у себе новітні хвилі змін, змінюючись одночасно із світом навколо, зазнаючи перетворень. Це соціокультурне та соціолінгвістичне явище завжди становить великий інтерес не лише для дослідників – підлітки та молодь в усі часи були і є зацікавленими у вивченні та використанні сленгу. Психологічний аспект сленгу як чогось забороненого та прихованого, «лише для обраних», надає йому особливої привабливості. Завдяки використанню сленгу здійснюється міжкультурна комунікація, так як сленг стає засобом порозуміння між однаковими віковими групами із різних країн та культур. Існують також мовні явища, схожі на сленг: професіоналізми жаргонізми, арго, колоквіалізми, вульгаризми та кент.

Е.Патрідж, В.Вілюман, І.Гальперін, Г.Менкен, М.Маковський, В.Балабін, У.Потятинник та інші вчені вивчали різноманітні прояви та багатогранність сленгу. Хоча переважно це явище розглядали у світлі його лексико-стилістичних характеристик до кінця першої половини ХХ ст., окремі дослідники ще з кінця ХVІІІ ст. зосередили свій погляд на соціальну сторону сленгу, а ХХ ст. принесло виділення суттєвого аспекту цієї лексики – соціальний.

В.Г. Вілюман та В.А. Хомяков вивчали сленг та його визначення, пропонуючи два види - “загальний” та “спеціальний” сленг. Загальний сленг розглядають як відносно постійну і стійку, поширену і зрозумілу систему, використовувану в просторіччі. За словами В.А. Хомякова, частково це мовне явище наближене до фамільярно-розмовної мови, що відображається у зневажливо-насмішливих конотаціях, які стосуються соціальних, етичних, естетичних та мовних умовностей, правил, обмежень та авторитетів [4, с. 88].

Неоднорідність спеціального сленгу спонукала дослідників розробляти різні підходи до вивчення практичного матеріалу, відносячи сленгізми до різних лексико-

стилістичних пластів, тому що вони характеризуються різноступеневим стилістичним зниженням. «Спеціальний сленг — це нестандартний лексикон певної соціальної групи, який може складатися зі стилістично різнорідної нестандартної лексики», - стверджує В.А. Хомяков [4, с. 90].

Говорячи про сленг, дослідники зазначають існування близьких до нього понять, а саме арго, вульгаризмів, жаргонізмів, професіоналізмів, колоквіалізмів та кенту. Проте між цими явищами важко провести чітку грань, розмежувати лексичні одиниці за групами, так як вони діють і існують у спільній сфері, єдиному «функціонально-стилістичному ареалі» [1, с. 29].

Мовою соціальної або професійної групи є жаргон, що характеризується особливим складом слів і виразів у порівнянні із загальноприйнятою мовою. Будучи умовною мовою, вона є зрозумілою лише в певному середовищі і складається з багатьох штучних, іноді умовних слів і виразів.

На думку Гальперіна І.Р., розмежувати жаргонізми, професіоналізми та діалектизми досить важко, так як відмінність між ними важко піддається урахуванню, тому що інколи їх відмінності неможливо прослідкувати, у деяких випадках, здається, що відмінностей немає, тому що відсутній абсолютний критерій визначення приналежності слова до тієї або іншої групи. Проте розрізняють ці групи все ж за сферами вживання: жаргонізми і професіоналізми, будучи зрозумілими для окремих груп населення, використовуються у вузькій сфері вживання, а загальний сленг та діалектизми – у ширшій [1, с.105-106]. Вульгаризми відносяться до негативно (пейоративно)- забарвлених одиниць. Вони порушують літературну норму і не вважаються нормальними та прийнятними для освічених людей, проте цей спеціальний лексикон вважається нормальним для в'язнів, наркоманів, безпритульних і т.д. Сленговий лексикон та колоквіалізми розглядалися Кухаренко В., при цьому він зазначив, що загально родовою групою слів із неформальним та розмовним повідомленням є колоквіалізми, які містять у своєму складі сленг, жаргонізми, вульгаризми та діалектизми. Ю.Скребньов стверджує, що колоквіалізми – це фамільярні слова. За відсутності критеріїв чіткого розмежування між

колоквіалізмами та сленгом, базовою різницею між ними полягає в тому, що «сленг сигналізує, що учасників комунікації єднає якийсь особливий зв'язок, у той час як колоквіалізми лише позначають соціоситуацію як неформальну» [3, с. 31].

Кент – вузькогруповий лексикон, визначений зарубіжними вченими як технічний термін для словника представників злочинного світу. Для кента характерний обмежена сфера, яка навмисно секретизується користувачами цього мовного явища, для того щоб зберегти секретність та обмеженість лексикону в межах однієї групи людей. А ось С.Флекснер дає набагато ширше визначення: «це підмова, яка побутує в колі представників певної професії, секти, класу, вікової групи чи будь-якої підгрупи американської культури» [5, с. 17]. Майже тотожним є арго – таємна мова злочинного світу. За В. М. Жирмунським, арго - конспіративний, утаємничений жаргон, певна запаролена сигнальна мовна система, завдяки використанню яких члени угруповання впізнають один одного [1, с. 8].

О.Уздинська висловлює думку, що молодіжний сленг становить собою особливу підмову в складі загальнонаціональної мови. Молодь у віці від 14 до 25 років використовують сленг для спілкування, вважаючи, що вносячи у своє мовлення сленгові слова, вони наближаються до співбесідників, створюють атмосферу невимушеності та відкритості [3, с. 51]. Приклад молодіжного сленгу: *birdcage* - студентський гуртожиток, укр.. еквівалент - зоопарк.

Наразі сленг впроваджується і через бульварні, і досить поважні ЗМІ та, особливо, Інтернет. Замість поширених раніше колоквіалізмів та діалектизмів, з'явилися сотні нових слів, створених для відображення політичних, історичних і соціокультурних змін, насиченню загальноприйнятої мови сприяє технологічна революція, де кожна новинка отримує своє словесне позначення [5, с. 110].

У різних сферах вживаються різні сленгізми, колоквіалізми та професіоналізми. Наприклад, наступні сленгізми використовують в різних сферах комунікації, *icebag*, (укр. сленгізм- фріджик) – холодильник; *blah-blah* (укр.. ляляки)- балачки; *buddy-buddy* - людина, яка нав'язує свою дружбу; *neighbourhood* (від *neighbourhood*), *gust* (*guest*), *проапгрейдити* (від *upgrade*) – покращити, оновити.

Необхідно детально розглядати ці специфічні мовні явища, так як не дивлячись на дещо схожі характеристики, вони все ж є різними, особливими лексичними одиницями, що вживаються у певних обмежених сферах комунікації. Проте останнім часом ці сфери не обмежуються кордонами. Глобалізація та інтернетизація створює сприятливі умови для поширення сленгу та інших схожих явищ саме тому, що вони вважаються забороненими або прихованими, проте вживання таких лексичних одиниць певним чином дає мовцю відчуття себе обраним, приналежним до відокремленої групи. Тому це питання, а саме проблема сленгу, кента, аргю тощо вимагає вивчення не лише у аспекті лінгвістичних особливостей, але й розгляду та аналізу психолінгвістичних характеристик.

1. Жирмунский В.М. Национальный язык и социальные диалекты. -Л.: Худож. лит., 1936. – 215с.
2. Запесоцкий А.С., Фаин Л.П. Эта непонятная молодежь. - М.: Просвещение, 1990. – 145с.
3. Уздинская Е.В. Семантическое своеобразие современного жаргона/Активные процессы в языке и речи. – Саратов, 1991 – 210с.
4. Хомяков В.А. Введение в изучение сленга – основного компонента английского просторечия. - Вологда: ВГПИ, 1971. - 176с.
5. Швейцер А. Д., Никольский Л. Б. Введение в социолингвистику. — М.,1978. – 216с.